

УДК 72.033.5:94(477.8)

Сигида Г. А.¹, Коломоєць А. П.²

¹ старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БАД-534 НУ «Запорізька політехніка»

ВПЛИВ ГОТИКИ НА АРХІТЕКТУРУ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

У зв'язку з тим, що тема взаємовпливу культур на сьогодні дуже актуальна, ми присвячуємо наші тези впливу готичного стилю на архітектуру західноукраїнських міст. Готична архітектура як частина європейського середньовічного мистецтва виникла у XII столітті у Франції та поширилася по всій Європі. Характеризується високими стінами, легкими конструкціями, прагненням до вертикальності, що символізує духовний підйом. Основна функція готичних споруд – релігійна та оборонна. Ключові особливості готичного стилю:

- гостроверхі арки, що допомагають рівномірно розподіляти вагу конструкції;

- контрфорси та аркбутани – зовнішні опори, що зміцнюють стіни та дозволяють робити будівлі вищими та легшими;

- стрілчасті склепіння дозволяють створювати більший простір та міцні інтер'єри;

- великі вітражі забезпечують проникнення світла та мають релігійне й естетичне значення;

- високі шпиль та башти додають будівлям динамічності та виразності.

Поширення готики в Західній Україні мало певні історичні передумови. У XIII – XVI століттях західноукраїнські землі перебували під впливом Польського королівства, Угорського королівства та Великого князівства Литовського, де готика була основним архітектурним стилем. Важливі міста –

Львів, Кам'янець-Подільський, Луцьк, Дрогобич – отримали європейські архітектурні традиції разом із готичним стилем. Готичні будівлі зводилися переважно римо-католицькими громадами, що пояснює їхню концентрацію в центральних частинах міст. Головні готичні пам'ятки Західної України:

Латинський кафедральний собор у Львові (1360 – 1481 рр.) – один із найкращих зразків готики в Україні. Має стрілчасті арки, контрфорси, готичні каплиці та вітражі;

костел Святого Варфоломія в Дрогобичі (XIV ст.) побудований за польськими архітектурними традиціями, включає оборонні елементи та готичні склепіння;

костел Святого Яна в Луцьку (XV ст.);

Олеський замок зберігає оборонні вежі готичного типу;

Кам'янець-Подільська фортеця містить стрілчасті арки та башти, характерні для готики.

Отже бачимо, що готичний стиль знайшов своє відображення у зодчестві західноукраїнського регіону десь на 1 – 1,5 століття пізніше. У храмовому будівництві це відбувалося завдяки проникненню католицької церкви на наші землі.

Жоден з періодів розвитку європейської архітектури не викликав таких суперечок в оцінках – від неприйняття і осуду до захоплення, вияву приязні і бажання відродити як національну спадщину, значної мистецької вартості, модності. Незважаючи на різні оцінки, готична архітектура ніколи не зникала з обріїв і складових частин західноєвропейської культури. Готичні храми – одні з найефектніших будівель за всю історію світової архітектури, не менш красиві і неоготичні храми

Пізніше відбувається перехід від готики до інших стилів. У XVII столітті готика поступово поступається місцем ренесансу та бароко. Однак деякі готичні елементи (стрілчасті арки, контрфорси) продовжують використовуватися в ренесансних і барокових будівлях. У XIX—XX століттях у Західній Україні набуває популярності неоготика – стиль, що відроджує готичні традиції (наприклад, костел Святого Миколая у Львові). Готичні споруди є важливою частиною європейської та української архітектури, храми та замки приваблюють туристів і дослідників. Але багато пам'яток потребують охорони та відновлення через руйнування та історичні перипетії.